

Hofcampweg 71; Haven 8, graanmalerij met woonhuis/kantoor

Adres	Hofcampweg 71, Haven 8
Postcode	Hofcampweg 71: 2241 KE Haven 8: 2242 NC
Kadastraal nummer	Hofcampweg 71: B 9086 Haven 8: B 9086
Naam	Nvt
Beschermd gezicht	Nee
Aantal onderdelen behorend tot het beschermd monument	2
Benoeming onderdelen complex	Graanmalerij (Hofcampweg 71); woonhuis met kantoor en paardenstal (Haven 8)
Oorspronkelijke functie	Graanmalerij met woonhuis en kantoor tevens paardenstalling
Datering/Bouwjaar	1907

Omvang bescherming

De bescherming betreft de voormalige GRAANMALERIJ en naastgelegen WOONHUIS met kantoor en stal.

Het interieur maakt onderdeel uit van de bescherming voor wat betreft de oorspronkelijke indeling en detaillering.

Inleiding

Het complex uit 1907 bestaat uit een graanmalerij en een woonhuis met kantoor en paardenstal en is gebouwd voor de Coöperatieve Vereeniging Samenwerking door bouwkundige J. Reeuwijk uit Zoetermeer. De coöperatie was een boerenbond die opgericht werd door Simon van der Spoel, Cornelis Nell, Corneliszoon Jan Johannes Nell, Dirk van Straalen en Leonardus Adrianus van der Bosch. Het doel van de vereniging was het gezamenlijk malen van krachtvoer voor de aankoop van veevoeder en andere landbouwbenodigdheden. Aankoop van veevoer moest zo goedkoop mogelijk en op deze wijze was de zuiverheid van het vermalen veevoer ook te waarborgen. Mengsels van graanmeelsoorten waren vaak onzuiver en alleen door samenwerking konden de leden worden beschermd tegen geknoei en het hoofd bieden tegen de hoge prijzen. De Vereniging had een maalknecht, twee rijknechten en een pakhuisknecht in dienst. Het graan was voor de leden, onder wie boeren, kwekers en enkele landarbeiders maar later ook melkinrichting De Sierkan (Schoolstraat 82) Baron van Pallandt, jonkvrouwe van Brienen, ridder Huyssen van Kattendijke, de heer Hoorft Graafland, de heer Jochems van Duindigt en andere bezitters van landgoederen.

In de malerij bevond zich een grote, ongedeelde ruimte en enkele kleine vertrekken waarin onder meer de zuiggasmotor en kolenberging. Het L-vormige woonhuis, dat in stijl en materiaalgebruik sterk overeenkomt met de malerij, bestond uit een kantoor en slaapkamer aan de Havenzijde en daarachter woonvertrekken met daarachter de stallen. Het complex was duidelijk op de haven gericht. Dit uit zich onder meer doordat niet alleen het woonhuis met de voorgevel op de haven gericht is, maar ook doordat de gevel van de malerij aan de Havenzijde rijker gedetailleerd is. In 1912 werd de bouw van een wagenschuur achter het woonhuis aangevraagd; deze is niet meer aanwezig. In 1915 werd het malerijgebouw uitgebreid door het te verlengen, ten behoeve de uitbreiding van de machinekamers, een grote generatorkamer en een wagenschuur naar tekeningen van J.A. Beijersbergen. In 1926 werd de naam van de coöperatie gewijzigd in Coöperatieve Landbouwvereniging 'Samenwerking' en in 1963 in Coöperatieve Land- en Tuinbouwvereniging 'Samenwerking'. In 1968 werd Haven 8, het woonhuis/kantoor verkocht aan de Verenigde tuin- en landbouwcoöperatie Westland.

In 1969/1970 zijn enkele ramen en deuren gewijzigd in opdracht van B.G.T. Paulides, onder meer naar tekeningen van Jac. Christiaanse uit Voorburg. In de jaren daarna, waaronder rond 1994, vonden nog verscheidene keren aanpassingen plaats, zowel intern als extern wat betreft ramen en deuren. In 1994 gebeurde dit in opdracht van Rooyakkers BV. Bij geen van deze wijzigingen is de hoofdvorm gewijzigd; wel heeft dit geleid tot veel inboetwerk in de gevels. Toch zijn de gevelopeningen grotendeels behouden, waarbij ook het verschil in hoogte van de vensters op de begane grond en de lagere vensters van de verdieping grotendeels behouden is. Daarnaast is op de begane grond de oorspronkelijke houten constructie verwijderd en vervangen door een stalen constructie. Op de verdieping zijn de houten spanten bewaard gebleven en in de huidige situatie in het zicht gelaten.

Het woonhuis

Over de Haven

De Haven werd rond 1900 aangelegd. Voor de aanleg van deze haven, waarvoor het werk in 1893 werd aanbesteed, is een van de vaarsloten haaks op de Zijlwetering verlengd en verbreed tot Havenkanaal. De haven werd aangelegd voor het stimuleren van de bedrijvigheid in de gemeente. De waterweg werd bijvoorbeeld gebruikt voor de afvoer van bloembollen, voor de aanvoer van bouwmaterialen en voor de bouw van de sociale woningbouw van Oostdorp, maar ook voor de aanvoer van steenkool voor de fabricage van het stadsgas op het terrein van de (sinds de jaren twintig daar gevestigde) gemeentewerf. De eerste gashouder werd in 1915 gerealiseerd; nog in 1956 werd een nieuwe bolgashouder gebouwd. Van deze gasproductie en -distributie resteert anno 2012 alleen nog een gasontvangst- en reduceerstation. Langs het water staan voorts nog enkele bedrijven, waaronder het voormalige complex van de Coöperatieve Vereniging De Samenwerking uit 1907 aan de Hofcampweg 71, maar deze bedrijven maken in de huidige situatie geen gebruik meer van de waterweg.

Stedenbouwkundige aspecten

Het complex ligt tussen de Haven en de Hofcampweg, waarbij de voorgevels op de kade en het water gericht zijn en de afstand tot het kanaal slechts ca. 6 meter is. Ten opzichte van de Hofcampweg heeft de voormalige maalderij juist een teruggelegen positie van ca. 17 meter. Het complex ligt haaks op de Haven en de weg en de bouwonderdelen liggen evenwijdig aan elkaar. Tussen de gebouwen ligt een verbindingsweg van Haven naar weg van ca. 5 meter breed. Tussen het woonhuis en de weg liggen jongere bedrijfsgebouwen.

Architectonische beschrijving malerij¹

Het langgerekte pand is in baksteen opgetrokken en bestaat uit twee bouwlagen met een flauw hellend zadeldak.

De kopse gevels zijn als tuitgevels met schouderstukken uitgevoerd, waarbij de gevel aan de Havenzijde verrijkt is met een getrappt fries. De langsgevels hebben uitgemetselde sierranden in baksteen net onder de goot. De vensters in de voorgevel zijn rechtgesloten en voorzien van strekken; die van de zijgevel zijn getoogd en voorzien van dubbele rollagen en op de verdieping enkele rollagen. De lekdorpels zijn van baksteen. In de zijgevel zijn staafankers toegepast.

Interieur

Op de verdieping zijn houten spantconstructies behouden.

Architectonische beschrijving woonhuis/kantoor²

Het L-vormige pand is in baksteen opgetrokken en bestaat uit één bouwlaag met een samengesteld dak, bestaand uit twee haaks op elkaar staande kappen, te weten een mansardekap voor het hoofdvolume en een schildkap haaks daarop. De kappen zijn gedekt met gesmoorde kruispannen en Tuiles du Nord. Hoewel ramen en deuren vernieuwd zijn en ook veranderd (voor deur aan Havenzijde is nu een raam; paardendeur in zijgevel is nu een raam) is de oorspronkelijke indeling nog zeer herkenbaar bewaard gebleven. De voorgevel bestaat uit een trapgevel en links een bouwdeel waarvan de gevel hoog boven de dakvoet uitgemetseld is en afgesloten is met een sierrand. De trapgevel risaleert en ook de makelaar is uitgemetseld. In het opgaand werk zijn rollagen als sierwerk opgenomen, maar door het schilderen van de gevel is dit niet goed zichtbaar. De vensters in de voorgevel zijn rechtgesloten en voorzien van strekken; die van de zijgevel zijn getoogd en voorzien van dubbele rollagen. De lekdorpels zijn van baksteen. Er zijn in de zijgevel staafankers toegepast.

Waardstelling

Het complex van graanmalerij en naastgelegen woonhuis met kantoor en paardenstal is vanwege de cultuurhistorische -, architectuurhistorische- en ensemblewaarde van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar

- als onderdeel van, als uitdrukking van en als herinnering aan de ontwikkelingsgeschiedenis van Wassenaar en de geschiedenis van Coöperatie in het bijzonder;
- als een van de weinige gebouwen aan de Haven met een bedrijfsfunctie die herinneren aan de bedrijvigheid langs de Haven;
- vanwege de ruimtelijk-functionele, visuele en architectonische relatie van de complexonderdelen onderling;
- vanwege de typologische betekenis van dit gebouw als zeldzaam voorbeeld van een bedrijfsgebouw uit het begin van de 20ste eeuw;
- als enige fabrieksgebouw dat aangemerkt is als gebouw met cultuurhistorische waarde;
- als in hoofdvorm vrijwel geheel gaaf bewaard voorbeeld van een fabriek;
- als in hoofdvorm vrijwel geheel gaaf bewaard voorbeeld van een bijbehorend woonhuis annex kantoor/stal;
- vanwege de behouden delen van de constructie in het interieur van de malerij;
- vanwege de herkenbaarheid van het woonhuis als behorend tot de fabriek vanwege zijn situering en overeenkomsten in detaillering;
- vanwege de beeldbepalende ligging aan de Haven en aan de Hofcampweg.

¹ Deze beschrijving is geen uitputtende beschrijving maar een beknopte schets van de belangrijkste aspecten ten aanzien van hoofdvorm, materialen en detaillering.

² Deze beschrijving is geen uitputtende beschrijving maar een beknopte schets van de belangrijkste aspecten ten aanzien van hoofdvorm, materialen en detaillering.

Bijlagen

Foto's situatie 2012; afbeelding Google Earth; kadastrale kaart.

Literatuur/bronnen

Gemeentearchief/bouwdossiers; Roosenschoon, C.F., 'Een halve eeuw agrarisch leven in en om Wassenaar'; bezoek ter plaatse 24 juli 2012; De geschiedenis en de karakteristiek van de haven en de bebouwing eromheen is uitgebreid beschreven in de gemeentelijke gebiedsvisie Havenkanaal uit 2006.

Disclaimer

Deze redengevende omschrijving is door een onafhankelijke adviseur in architectuurhistorie, mevr. drs. M.J.C. Laméris van TasT, projecten voor tastbaar erfgoed, opgesteld. Aan deze omschrijving kunnen geen rechten worden ontleend. Het al dan niet opvolgen van de adviezen/toepassen van de omschrijving en op welke wijze valt geheel onder verantwoordelijkheid van de opdrachtgever c.q. degene die de adviezen opvolgt/de omschrijving gebruikt. Eventuele directe of indirecte gevolgen zijn op geen enkele wijze toerekenbaar aan de adviseur en/of TasT.